

Onverenigbaarheid is een angstwekkend, maar tegelijk ook nog steeds zwaar onderschat probleem waarvan de laanbomenteelt in mijn visie nog nooit de bittere beker tot op de laatste druppel heeft leeg gedronken

Onverenigbaar

Halverwege dit jaar willen wij als vakbladen Boomzorg en Boom In Business een minicongres houden over het fenomeen 'onverenigbaarheid'. Een angstwekkend, maar tegelijk ook nog steeds zwaar onderschat probleem waarvan de laanbomenteelt in mijn visie nog nooit de bittere beker tot op de laatste druppel heeft leeg gedronken.

We weten allemaal wat onverenigbaarheid is. Bij het telen van cultivars van laanbomen wordt de veredeling op een onderstam geplaatst en doorgekweekt tot een leverbare boom. Die boom belandt vervolgens bij u of bij mij in de tuin of in de stad als straatboom. En sneuvelt vervolgens na korte of langere tijd doordat onderstam en veredeling niet matchen.

Meer en meer hoor ik dat ook andere soorten problemen opleveren: amberbomen bijvoorbeeld, maar ook lindes en koelruit

Een berucht voorbeeld zijn de bomen die in de Apeldoornse wijk Vathorst staan. Van de ongeveer 1500 zuileiken (*Quercus robur* 'Fastigiata Koster') vallen jaarlijks ongeveer twintig bomen uit, of liever gezegd: vallen van hun onderstam af. Ik sprak recent een insider die verwachtte dat uiteindelijk straks alle bomen het haasje zullen zijn.

Traditioneel wordt de oorzaak eigenlijk alleen gezocht in een genetisch defect. De cultivar en de onderstam zijn in die visie per definitie voorbestemd tot een slecht huwelijk. De laatste tijd wordt ook steeds vaker geroepen dat de hete zomers en de daarbij passende slechte water-

voorziening daar debet aan kunnen zijn. Of beter gezegd deel van het probleem kunnen zijn. Instraling van gevels of witte natuursteen bestrating kunnen dan net zo goed de boosdoener zijn. Ik noteerde uit de mond van een bewoner van de wijk Vathorst: 'Vooral bij heet weer wordt het blad van de bomen plotseling geel en sterven de bomen af.' De verschijnselen zijn bekend: 'Het begint vaak bij achterblijven in de groei. De volgende stap is taksterfte en ten slotte gaat de hele boom dood.'

Naast bij de eerder genoemde Koster-eiken is het probleem voornamelijk bekend bij de diverse bekende iepencultivars op een onderstam van *Ulmus glabra*. Maar meer en meer hoor ik dat ook andere soorten problemen opleveren: amberbomen bijvoorbeeld, maar ook lindes en koelruit.

Probleem bij onverenigbaarheid is dat je aan de boom in kwestie feitelijk niets ziet. Misschien is een boom die uiteindelijk getroffen wordt door onverenigbaarheid net wat minder snel gegroeid dan zijn gezonde broertje, maar dat zie je alleen als je de beide broers in de kwekerij hebt kunnen vergelijken. Het probleem is mede zo hardnekkig, omdat enten voor een kweker nu eenmaal veel makkelijker en sneller is dan 'kweken op eigen wortel'. Verder weet je als boombeheerder vaak niet eens of een boom op eigen wortel dan wel op onderstam is geteeld. Ook – en dat verbaast me wel – grote boomkwekers weten dat vaak niet eens van hun eigen opstand.

Met vriendelijk groet,

Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Hoofdredacteur

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!